

Varhaiskasvatus suuntaa kohti tulevaisuutta

Jarkko Lahtinen
Kuntaliitto
Kehittämispäällikkö, opetus- ja kulttuuriyksikkö
@JLtwiitti

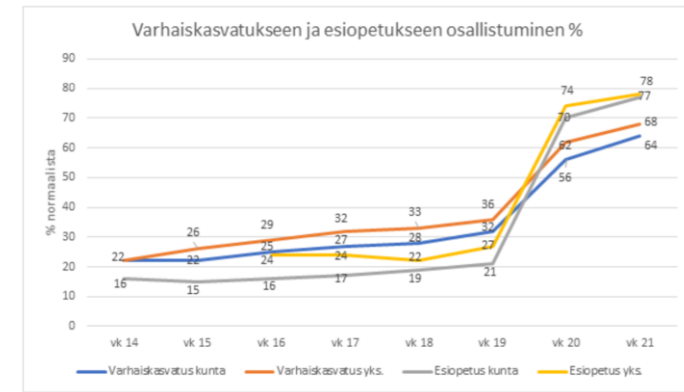

A person wearing a blue sweater is seen from the side, sorting through a large stack of papers. The papers are white and some have blue lines. The background is a solid light pink color.

**Ikimuistettava
kevät, eikä
syksykään vaikuta
aivan normaalilta**

COVID-19

Mitä oikein onkaan tapahtunut

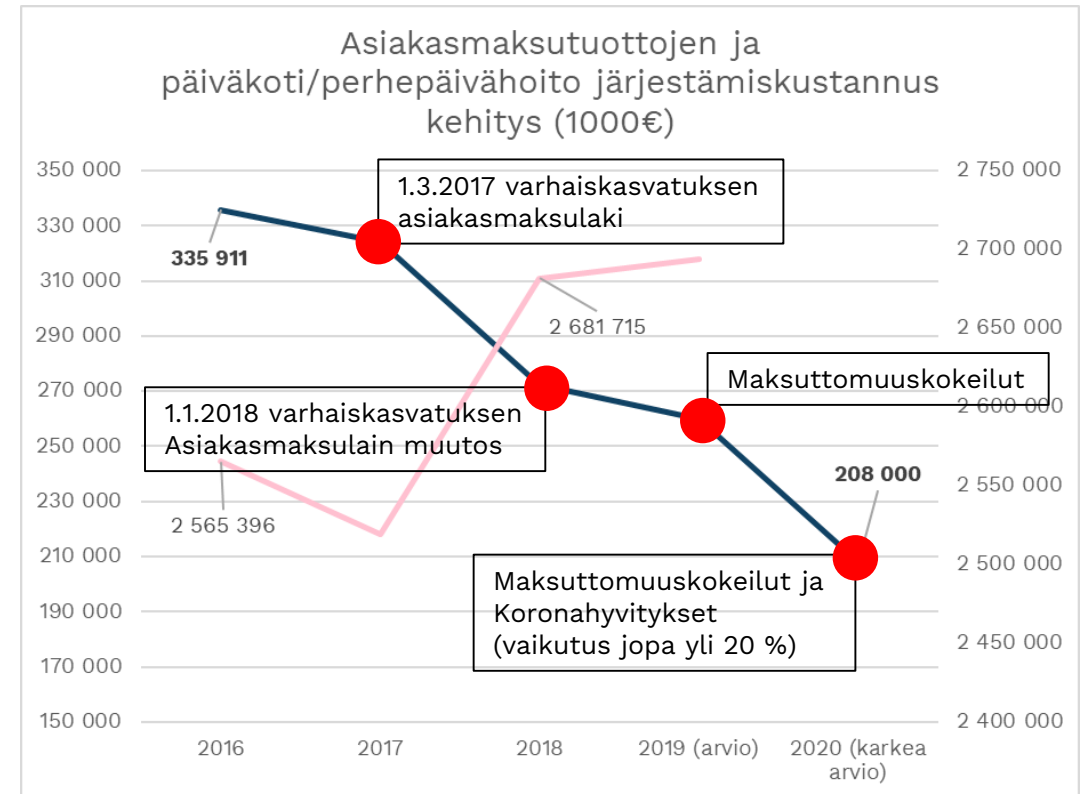

- Maaliskuussa otettiin valmiuslaki käyttöön
- Hallitus suositteli huoltajia pitämään lapset kotona
- Väljempiä ryhmiä, ei liikkumista ryhmien välillä
- Mielellään ei suljeta päiväkoteja
- Työntekijöitä muihin tehtäviin
- Suositeltiin perheille maksuhyvityksiä poissaolojen osalta
- Lasten määrä varhaiskasvatuksessa romahti
- Henkilöstöä siirrettiin muihin tehtäviin
- Pidettiin lomia, ei juurikaan lomautuksia
- Palvelusetelihässäkkää
- Annettiin maksuhyvityksiä
- Huoli omasta tilanteesta
- Ohjeita tuli ja meni, ”kärryillä” pysyminen välillä hankalaa
- Lasten läsnäoloja kyseltiin viikoittain valtakunnallisesti

Sananen kustannuksista 2020

- Varhaiskasvatus ”avoinna” koko ajan
- Vaikka paikkaa ei käytetä, on siitä kuitenkin lähes normaalit kulut
- Henkilöstöresursointi ja ohjeistukset
- Mitoitukset ja ryhmien pysyvyys
- Palvelun käyttö ja asiakasmaksut

Onko keinoja sopeuttaa varhaiskasvatuksen järjestämisen kustannuksia poikkeusolojen aiheuttaman kustannuspaineen alla?

Toiminnan toteuttaminen

- Edelleen suositellaan mm, että:
 - Lapset jatkaisivat mahdollisuuksien mukaan tutuissa lapsiryhmissä tutun henkilöstön kanssa
 - Lapsia tai henkilöstöä ei siirrettäisi toiseen lapsiryhmään tai toimipaikkaan.
 - Varhaiskasvatus järjestetään mahdollisuuksien mukaan niin, että ryhmiä ei sekoiteta tai yhdistetä keskenään.
- **Kunnissa päätetään miten suositusten pohjalta toimitaan ja laaditaan tarkemmat toimintaohjeistukset – yksityiset palveluntuottajat laativat omansa tai yhteistyössä kunnan kanssa**
- **Tilanteet eri puolilla Suomea hyvinkin erilaiset**

**Avustuksia, tukea,
kokeiluja ja työryhmiä.....**

OKM avustushaku, rahat jo jaettu. Lähes kaikki kunnat hakivat

84 M€ haettavissa
varhaiskasvatukseen ja esi- ja
perusopetukseen poikkeusolojen
vaikutusten tasoittamiseksi

→ varhaiskasvatuksen
osuus 14 M€

Rahaa jaettiin:

→ varhaiskasvatus: 13,8 milj.

→ esi- ja perusopetus: 69,7 milj.

Kuntakohtaiset tiedot [täältä](#)

**Rahoja ei voi käyttää
mihin tahansa**

Varhaiskasvatus

- tukitoimien tehostamiseen ja tuen (ml. suomi/ruotsi toisena kielenä - opetus) järjestämiseen niille lapsille, joille varhaiskasvatuksen järjestäjän toimesta on arvioitu olevan tuen tarvetta koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi
- digitoimintakulttuurin kehittäminen
- perheiden kanssa tehtävän yhteistyön tehostaminen osana lapselle koronaviruksen vaikutusten vuoksi kohdennettavan tuen toteuttamista
- moniammatillisen yhteistyön ja palveluiden tehostamiseen poikkeusolojen vaikutusten tasaamiseksi.

Esiopetuksessa (ja perusopetuksessa)

- tukiopetuksen ja osa-aikaisen erityisopetuksen sekä muun tuen järjestämiseen niille oppilaille, joilla opetuksen järjestäjä arvioi koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten vuoksi olevan puutteita opetussuunnitelman perusteiden mukaisten osaamistavoitteiden osalta
- oppilaanohjaukseen sekä moniammatillisen yhteistyön tehostamiseen
- yhteisöllisen oppilashuollon ja yksilöllisen oppilashuollon palvelujen tehostamiseen poikkeusolojen vaikutusten tasaamiseksi.

Oikeus oppia – tasa-arvoinen alku opinpolulle – kehittämishjelma (OKM) vuosille 2020–2022

Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmaan yhteensä 125 miljoonaa euroa vuosina 2020–2022. Ohjelma kolmivuotinen

LUOMME TASA-ARVOISIA EDELLYTYKSIÄ OPPIMISPOLUILLE, 70 miljoonaa

- varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee
- pienemmät ryhmäkoot
- yhdenvertaiset digitaidot
- tuetaan kielenoppimista
- tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- lähipäiväkoti

LUOMME OPPIMISELLE JOUSTAVAMMAN ALUN, 30 miljoonaa

- esiopetuksesta perusopetukseen joustavammin ja yksilöllisemmin
- laajennetaan maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilua
- selvitetään kaksivuotista esiopetusta

EDISTÄMME OPPIMISEN TUKEA, 15 miljoonaa

- kehitetään oppimisen tuen malli
- toimiva inklusio
- kiusaamisen ehkäisyä tehostetaan
- vahvistetaan jatkumoa esi- ja perusopetukseen

PARANNAMME VARHAISKASVATUKSEN LAATUA, 10 miljoonaa

- laatukriteerit ja digitaalinen laadun arviointijärjestelmä
- 5-vuotiaiden pedagogiikan tilannekuva
- vahvistetaan johtamisen tukea ja verkostoitumista
- selvitetään johtamisen nykytilanne
- johtamisen täydennyskoulutusohjelma
- tuetaan varhaiskasvatussuunnitelmien johtamista

Asetettuja varhaiskasvatukseen liittyviä työryhmiä

- [Kansallinen foorumi](#) tukemaan Oikeus oppia –kehittämishjelman toimeenpanoa
 - Foorumi kuulee työssään asiantuntijoita, sidosryhmiä sekä lapsia ja oppilaita.
 - Toimikausi 1.6.2020 – 31.12.2022.
- Oppimisen tuen, lapsen tuen ja inklusion edistämistoimia varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa valmisteleva työryhmä (omat jaostot varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen osalta)
 - Tehtävänä tehdä ehdotuksia
 - lainsäädännön muuttamisesta
 - lähikoulu- ja lähipäiväkotiperiaatteen vahvistamisesta
 - henkilöstön tukeen liittyvän osaamisen lisäämisestä.
 - Toimikausi 1.6.2020 – 31.12.2022
- Koulutuksellisen tasa-arvon ja positiivisen erityiskohtelun edistämistoimia varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa valmisteleva työryhmä
 - Toimikausi 1.6.2020 – 31.12.2022
 - Tehtävänä mm.
 - laatia ehdotus positiivisen erityiskohtelun mallin vakiinnuttamiseksi varhaiskasvatuksen alalla
 - laatia toimenpide-ehdotuksia keinoista vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa alueellisesti, huomioiden demografiakehitys, asuntopolitiikka, aluekehitys ja lähiöiden kehitystyö
 - seurata ja analysoida COVID-19 -pandemian aiheuttamia seurauksia varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen alalla erityisesti tasa-arvon ja eriarvoistumiskehityksen näkökulmista sekä valmistella näihin liittyviä toimenpide-ehdotuksia.

Muita foorumeita

- Varhaiskasvatuksen koulutuksien kehittämisfoorumi
 - Tehtävä:
 - Edistää varhaiskasvatuksen koulutusten ja kouluttajien yhteistyötä
 - Seurata varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämistä ja muutosprosesseja, sekä kansallista ja kansainvälistä koulutustutkimusta
 - Tukea varhaiskasvatustilanteiden toimeenpanoa ja edistää henkilöstörakenteen toteutumista.
 - Toimikausi 14.2.2019 – 31.12.2020
- Varhaiskasvatuksen neuvottelukunta
 - Tehtävä:
 - Edistää, vahvistaa ja yhteen sovittaa yhteistyötä eri hallinnonalojen, järjestöjen, tutkimus- ja koulutuslaitosten, kuntien ja muiden tahojen kanssa
 - Seurata ja arvioida kansallista ja kansainvälistä kehitystä varhaiskasvatuksessa ja tehdä ehdotuksia varhaiskasvatuksen pitkäjänteiseksi kehittämiseksi
 - Toimia varhaiskasvatuksen asemaa vahvistajana yhteiskunnassa
 - Suorittaa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämät muut tehtävät neuvottelukunnan tavoitteiden mukaisesti.
 - Toimikausi 15.6.2020 – 14.6.2022
- Saamen kielten ja saamenkielisen opetuksen kehittämisryhmä
 - Tehtävänä tehdä esityksiä mm:
 - Saamenkielisen varhaiskasvatuksen ja saamelaiden kulttuuri- ja kielipesätoiminnan kehittämiseksi ja saatavuuden vahvistamiseksi sekä varhaiskasvatustilanteiden saatavuuden vahvistamiseksi
 - Toimikausi 6.2.2020 – 31.12.2020

Tulossa olevia lakimuutoksia

- Varhaiskasvatuslaki – mitoitus ja ilmoittamisvelvoite
 - Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuslain 36 §:ää. Tarkennetaan päiväkodin henkilöstön mitoituksesta poikkeamisen alaa. Lisäksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi varhaiskasvatuksen henkilöstön velvollisuudesta ilmoittaa havaitsemastaan epäkohdasta tai epäkohdan uhasta sekä toimenpiteistä ilmoituksen johdosta.
- Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu
 - Kokeiluun liittyvä erillislaki

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu

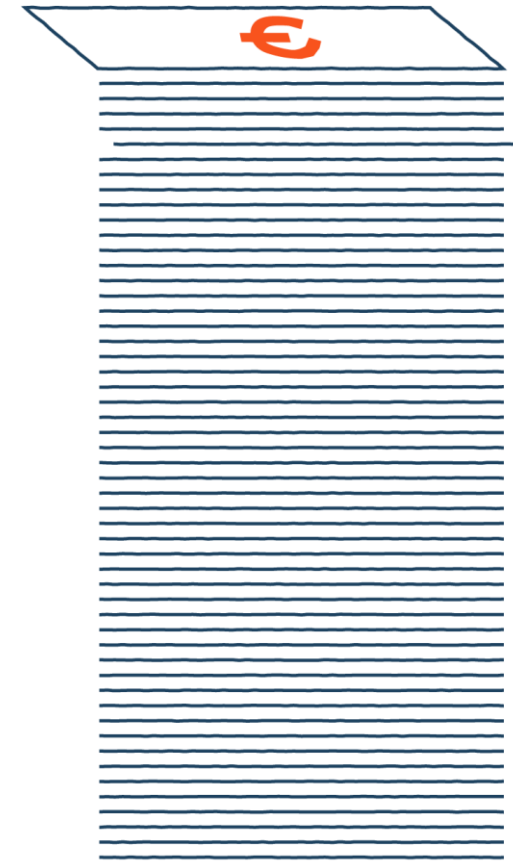
- Asian osalta säädetään kokeilulaki
- Kokeilu on tarkoitus toteuttaa vuosina 2021-2024. Kokeiluun voisivat osallistua vuonna 2016 ja 2017 syntyneet lapset. Kokeiluun osallistuvat kunnat ja toimipaikat valitaan otantana
- Kokeiluun ”velvoittavaa” osallistua?
- Kokeilua varten laaditaan oma opetussuunnitelma ja kokeiluun liittyy tutkimushanke → arvioidaan kokeilun toteutumista ja vaikuttavuutta.
- Kokeiluun osallistuville kunnille korvataan kaksivuotiseen esiopetukseen osallistuvien lasten määrän mukaisesti kokeilun ensimmäisestä vuodesta aiheutuvat **lisäkustannukset kunnan keskimääräisten esiopetuskustannusten ja varhaiskasvatusmaksujen menetyksen mukaisesti valtionavustuksella**

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu

- Kokeiluun on varattu rahoitusta yhteensä 30 miljoonaa euroa → Kokeilun kulut korvattaisiin kunnille kokonaisuudessaan
- Kunnille muodostuu ylimääräisiä kustannuksia
 - varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen menetyksistä (keskimääräinen maksu 800€/lapsi/vuosi 2018)
 - Kuljetuskuluista
 - kokeilun myötä uusista kunnan palvelujen piiriin tulevista lapsista.
- Keskimääräinen kuljetuskustannus esiopetuslasta kohti n 237€ (2018).
- Kokeiluun arvioidaan osallistuvan yhteensä 10 000 lasta (31.12.2018 reilu 41 000 4v varhaiskasvatuksessa)
- https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/kaksivuotisen-esiopetuksen-kokeilulaki-lausunnoille

Maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu jatkuu edelleen

- Avustuksen määrää nostetaan - myönnetyn avustuksen määrää nostettiin → 79,23 % toteutuneesta asiakasmaksutulojen vähenemisestä (1. kaudella korvaus 20 % ja 2. kaudella 40 %).
 - Mukana: **Akaa**, Espoo, Forssa, Halsua, Harjavalta, Helsinki, Hämeenkyrö, **Kauhajoki**, Kempele, Kirkkonummi, Kitee, Kotka, Lahti, Laitila, Leppävirta, Liperi, Miehikkälä, **Naantali**, Oulu, **Rautavaara**, Rusko, Salo, Somero, Sonkajärvi, Tammela, Toivakka, Turku ja Virolahti.
- Karvi selvittää kokeilun tavoitteiden toteutumista.
 - Kokeilun toisen vaiheen arvioinnin julkaisutilaisuus 18.9.2020
- Yksityiset varhaiskasvatuspalvelujen tuottajat voivat olla kokeilussa mukana sopimalla asiasta kunnan kanssa → Valtionavustus maksetaan kunnille yhdessä erässä sen perusteella, miten kunta on arvioinut 5-vuotiaiden varhaiskasvatuksen maksuttomuuskokeilun aiheuttaman **asiakasmaksutulojen vähenemisen**

The background is a vibrant, abstract composition. A large, bright yellow area dominates the left and center, with a diagonal brushstroke of white and red paint running from the top left towards the bottom right. To the right of the yellow area, there are splatters and blotches of red and white. In the bottom right corner, there are splatters of dark blue and orange. The overall effect is energetic and artistic.

KUNTA LIITTO